

การพัฒนากระบวนการบริหารเพื่อส่งเสริม
คุณภาพการศึกษาโรงเรียนเทศบาลบ้านไผ่

นายประยุทธ์ ชัยพัฒน์เวช
ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสถานศึกษา
วิทยฐานะ รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนเทศบาลบ้านไผ่ อำเภอบ้านไผ่
สังกัดเทศบาลเมืองบ้านไผ่ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง	การพัฒนากระบวนการบริหารเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเทศบาลบ้านไผ่
ผู้วิจัย	นายประยุทธ์ ชัยพัฒน์เวช ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะ รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
สถานศึกษา	โรงเรียนเทศบาลบ้านไผ่ สังกัดเทศบาลเมืองบ้านไผ่ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น
ปีการศึกษา	2567

การวิจัยและพัฒนาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพก่อนดำเนินงาน (2) ศึกษาการสร้างและพัฒนากระบวนการบริหารคุณภาพการศึกษา (3) ศึกษาผลการใช้กระบวนการบริหารคุณภาพการศึกษา และ (4) ประเมินการพัฒนากระบวนการบริหารคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเทศบาลบ้านไผ่ ซึ่งกระบวนการพัฒนาได้ดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA คือ การเตรียมการ การปฏิบัติงาน การตรวจสอบผล และการปรับปรุงแก้ไข ประยุกต์เข้ากับรูปแบบการปฏิบัติที่เป็นระบบ (CLIP) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรครู 40 คน และนักเรียน 335 คน รวมจำนวน 375 คน และส่วนข้อมูลแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีอย่างง่าย โดยกำหนดจำนวนตามตารางเครชี และมอร์แกน คือ ครู นักเรียน และผู้ปกครอง รวม 400 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นครูและนักเรียน และเลือกแบบเจาะจงผู้ปกครอง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบรายงานข้อมูล แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสอบถาม รวมจำนวน 7 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t พบว่า

1. สภาพก่อนดำเนินงาน คือ (1) ด้านนักเรียน มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับสารเสพติด และสิ่งมอมเมา มีพฤติกรรมเสี่ยงมากที่สุด คือ ปัญหาจากครอบครัว ร้อยละ 15.25 รองลงมา คือ ปัญหาด้านจิตใจ/พฤติกรรม ร้อยละ 14.93 โดยนักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ คือ ปีการศึกษา 2566 นักเรียนมีเกรดเฉลี่ยเท่ากับ 2.19 ตัด 0, ร, มส ร้อยละ 13.82 รวมทั้งนักเรียนมีนิสัยไม่รักการเรียนรู้ และโรงเรียนขาดแหล่งเรียนรู้ภายใน (2) ด้านครู พบว่า ไม่ได้ได้รับการพัฒนาด้านการเรียนการสอน ขาดการพัฒนาแผนจัดการเรียนรู้ สื่อ เครื่องมือวัดผลประเมินผล ขาดทักษะการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ (3) ด้านผู้บริหาร พบว่า โรงเรียน ขาดการจัดโครงสร้างบริหารที่เป็นระบบ ขาดกลยุทธ์หรือเทคนิคการบริหารที่เหมาะสม ขาดการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมของครู และขาดการนิเทศติดตามแผนงาน

2. การพัฒนาคุณภาพด้านผู้เรียน ได้รับการพัฒนา คือ

2.1 การจัดกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้นักเรียนที่มีคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ด้านการเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาลดลง คือ กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาด้านการเรียน ลดลงร้อยละ 25.08 มีความสามารถพิเศษเพิ่มขึ้นร้อยละ 24.22 ปัญหาด้านร่างกาย ลดลงร้อยละ 11.64 ปัญหาด้านจิตใจ/พฤติกรรม ลดลงร้อยละ 36.69 โดยรวมนักเรียนที่มีพฤติกรรมเหมาะสม โดยไม่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด ร้อยละ 99.10 ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 95 รวมทั้งการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนหลังดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมากกว่าก่อนการพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทคัดย่อ (ต่อ)

2.2 การจัดกิจกรรมลดปัญหานักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เมื่อสิ้นปี นักเรียนมีผลการเรียนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.75 ขึ้นไป ร้อยละ 86.87 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ทุกระดับชั้น โดยหลังดำเนินงานซึ่งครู นักเรียน และผู้ปกครอง มีความคิดเห็นว่า เหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเหมาะสมมากกว่าก่อนดำเนินงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 การจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ โรงเรียนได้พัฒนางานห้องสมุดทั้งด้านวัสดุ สารนิเทศ และบุคลากร มีความเหมาะสมตรงตามเกณฑ์มาตรฐานห้องสมุดโรงเรียนขนาดกลาง โดยนักเรียนใช้บริการห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เพิ่มขึ้นจากภาคเรียนที่ 1 ถึงภาคเรียนที่ 2 ตามลำดับ โดยดำเนินงานนักเรียนและครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และมากกว่าก่อนดำเนินงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การพัฒนาคุณภาพด้านครู ก่อนพัฒนา ครูสอนไม่ตรงวิชาเอก/วิชาที่ไม่ถนัดมากที่สุด ร้อยละ 50 รองลงมา คือ ได้รับการประชุมเชิงปฏิบัติการเพียงร้อยละ 42.50 โดยผลการพัฒนาเรียงจากภาคเรียนที่ 1-2 คือ (1) การอบรมสัมมนา เฉลี่ยคนละ 11.69 และ 14.63 ชั่วโมง (2) การประชุมเชิงปฏิบัติการ เฉลี่ยคนละ 12 และ 24 ชั่วโมง ผ่านเกณฑ์ 20 ชั่วโมงต่อภาคเรียน (3) การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เฉลี่ยคนละ 1.88 และ 4.16 แผน โดยภาคเรียนที่ 2 ครบทุกรายวิชา ผ่านเกณฑ์ในภาคเรียนที่ 2 (4) การผลิตสื่อการเรียนรู้ เฉลี่ยคนละ 4.39 และ 6.11 ชิ้น ผ่านเกณฑ์คนละ 4 ชิ้นต่อภาคเรียน (5) การสร้างเครื่องมือวัดผลประเมินผล เฉลี่ยคนละ 4.76 และ 6.26 ประเภท ผ่านเกณฑ์คนละ 4 ประเภทต่อภาคเรียน (6) การนิเทศภายใน เฉลี่ยคนละ 4 และ 8 ครั้ง ผ่านเกณฑ์คนละ 4 ครั้งต่อภาคเรียน โดยหลังดำเนินงาน ครูมีความคิดเห็นว่ากิจกรรมพัฒนาเหมาะสมอยู่ในระดับมาก นักเรียนมีความคิดเห็นว่า เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และครู และนักเรียน มีความคิดเห็นว่า หลังดำเนินงานมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมมากกว่าก่อนดำเนินงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การพัฒนาคุณภาพด้านผู้บริหาร มีการพัฒนา คือ (1) จัดโครงสร้างการบริหารตามแบบนิติบุคคล 4 กลุ่มงาน (2) จัดทีมงานรับผิดชอบโครงการที่มอบหมายให้ครูทุกคนร่วมกันเป็นทีมงาน ทีมละ 3-5 คน (3) นิเทศติดตามงานแต่ละโครงการ โครงการละ 3 ครั้ง ผ่านเกณฑ์พัฒนาทั้ง 3 กิจกรรม โดยครูมีความคิดเห็นว่า หลังการดำเนินงานด้านการบริหารมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเหมาะสมมากกว่าก่อนดำเนินงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05